

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos nacionalinis elektroninių ryšių tinklų ir informacijos saugumo incidentų tyrimo padalinys (CERT-LT) įspėja, kad šventiniu laikotarpiu daugėja netikrų elektroninių parduotuvių, kurių tikslas – išvilioti patiklių žmonių pinigus ar duomenis. Netikros elektroninės parduotuvės svetainės vaizdas dažniausiai nesukelia įtarimų. Svetainės adresas ar pavadinimas gali būti panašūs į žinomų elektroninių parduotuvių adresus, o pirkėjai viliojami didelėmis nuolaidomis. Netikrų parduotuvių kūrėjų tikslas – per kuo trumpesnę laiką gauti kuo daugiau pinigų ir asmeninės informacijos. Tokiose parduotuvėse pirkimo procesas gali atrodyti sklandus, tačiau prekių ar paslaugų asmenys negauna.

Dažniausiai tokių parduotuvių padaugėja švenčių laikotarpiu. Reklamos apie naujas el. parduotuves su „fantastiškomis kainomis“ plinta per „Facebook“, kitus socialinius tinklus arba elektroniniais laiškais.

Kaip apsisaugoti:

CERT-LT rekomenduoja įvertinti vartotojų atsiliepimus socialiniuose tinkluose, paieškos sistemose, forumuose apie jums nežinomą el. parduotuvę, kurioje ketinate apsipirkti. Esant abejonėms, susisiekite su kontaktiniais asmenimis ar kitais pirkėjais. Galimo sukčiavimo požymiai:

- Kontaktiniai duomenys yra netikri (niekas neatsiliepia į skambučius ar el. laiškus).
- Parduotuvės domenas (pvz., svetaine.lt) buvo registruotas mažiau nei prieš mėnesį.
- Nėra galimybės atsiskaityti grynaisiais pinigais.
- Išskirtinai didelės nuolaidos (pvz., 40–50 proc.).
- Jei el. parduotuvė lietuviška, nenurodytas įmonės kodas, telefonas ir pan.
- Svetainė veikia be SSL/TLS sertifikato. Kai jis yra, adreso pradžia yra **https**, o šalia yra spynelės simbolis. Atkreipiame dėmesį, kad sertifikato buvimas negarantuoja, kad el. parduotuvė tikra, tačiau galiojantis sertifikatas suteikia papildomos informacijos (ją galima gauti paspaudus spynelės piktogramą) ir padidina ryšio saugumo lygį.
- Svetainių domenai yra ne **lt**, o **com, co, org, shop** ir pan.; realus sukčiavimo pavyzdys – domenas *.vip.com.
- Paieškos sistemose (google.lt, bing.com ir pan.) nėra arba yra labai mažai informacijos apie svetainę.

Ką daryti nukentėjus

Įtarus, jog apsipirkote netikroje el. parduotuvėje, patariame nedelsiant kreiptis į savo

mokėjimo įstaigą (pvz., banką) ir prašyti stabdyti pavedimą. Jei atsiskaitant netikroje parduotuvėje buvo nurodyti ir mokėjimo kortelės duomenys, būtina prašyti blokuoti mokėjimo kortelę ir pavedimus iš susijusių sąskaitų. Įtarus, kad pinigai buvo neteisėtai pasisavinti, reikia kreiptis į mokėjimo įstaigos atstovus ir į Lietuvos policiją (<https://www.epolicija.lt/>).

Daugiau naudingos informacijos apie saugumą el. erdvėje, kibernetinius incidentus, interneto spartą ir pan. galite rasti apsilankę RRT interneto svetainėje www.nebūkberyšio.lt.

